

ADVIES 78bis

CONTRACTUEEL LANDBOUWKUNDIG ONDERZOEK 2003

4 juli 2002

INHOUD

SITUERING.....	3
SELECTIE EN EVALUATIE PROJECTEN 2003.....	3
BUDGET.....	4
ADVIES.....	5
1. ALGEMEEN.....	5
2. ONTVANKELIJKHEID VAN DE ONDERZOEKSVORSTELLEN.....	6
3. EVALUATIE EN SELECTIE VAN PROJECTEN	6
<i>College van experts</i>	6
<i>Inbreng administratie Land- en Tuinbouw</i>	7
<i>Evaluatiecriteria</i>	7
4. INTEGRATIE IN HET STRATEGISCH BASISONDERZOEK.....	7
5. INTELLECTUEEL EIGENDOMSRECHT.....	7

ADVIES BIJ HET CONTRACTUEEL LANDBOUWKUNDIG ONDERZOEK VOOR HET JAAR 2003

SITUERING

Minister Dirk Van Mechelen vraagt de VRWB om spoedadvies bij het voorstel voor de financieringsprocedure van het contractueel landbouwkundig onderzoek in 2003. Eerder werd de VRWB reeds om spoedadvies (VRWB-advies 78) gevraagd omtrent de procedurevoorstellen voor de betoelaging van de projecten van de oproep 2002. Op 17 mei 2002 heeft de Vlaamse regering de ad-hocprocedures voor de afhandeling van deze projectvoorstellen 2002 goedgekeurd.

In het kader van de Lambermontakkoorden werd de subsidiëring van het contractueel landbouwkundig onderzoek overgeheveld naar de Gewesten. Er loopt momenteel een doorlichting van het onderzoek in Land- en Tuinbouw in Vlaanderen en op basis hiervan zal een nieuw beleid en een herziene aanpak worden uitgetekend voor de volgende jaren.

Intussen, en tevens in afwachting van de reorganisatie van de Vlaamse overheid in het kader van 'beter bestuurlijk beleid', wordt het beheer en de opvolging van het contractueel landbouwkundig onderzoek aan het IWT toevertrouwd, dat de modaliteiten heeft uitgewerkt voor de regeling voor betoelaging in 2003. Het ontwerp-besluit van de Vlaamse regering, betreffende de financiering van het projectmatig landbouwkundig onderzoek, voorziet in een wettelijke basis voor deze ad-hocregeling.

SELECTIE EN EVALUATIE PROJECTEN 2003

De bevoegdheid voor het lanceren van de oproep 2003 voor onderzoeksprojecten, de evaluatie, de selectie en de wetenschappelijke en administratieve opvolging ervan, wordt aan het IWT toevertrouwd.

In tegenstelling met de vroegere procedures bij de federale overheid wordt door het IWT met een één-staps-procedure gewerkt. Dit wil zeggen dat de onderzoekers meteen al de nodige informatie moeten verstrekken om een grondige evaluatie mogelijk te maken. Voor de oproep 2002 diende er na een eerste evaluatie van het projectvoorstel (nieuwe voorstellen en verlengingen), bij gunstige beoordeling, nog een gedetailleerd dossier met werkprogramma en budget voorgelegd te worden door de promotor.

Na ontvangst van de projectvoorstellen voert het IWT een ontvankelijkheidsanalyse uit. De voorstellen die niet-ontvankelijk worden bevonden nemen niet deel aan de verdere selectieprocedure.

Vervolgens worden alle aanvaarde projectaanvragen (nieuwe voorstellen en verlengingen) voorgelegd aan colleges van experts, samengesteld uit onafhankelijke deskundigen uit de onderzoekswereld. In 2002 werd de betoelaging van de verlengingen nog goedgekeurd enkel op basis van een evaluatie, uitgevoerd door de federale administratie en alleen de nieuwe aanvragen 2002 werden na een preselectie door de federale administratie voorgelegd aan een expertencollege.

De projecten worden beoordeeld zowel wat betreft de wetenschappelijk-technologische kwaliteit als de utilisatie- of gebruiksmogelijkheden van de resultaten volgens twee assen, respectievelijk de T-as en de U-as. Projecten dienen minimaal 6 op 10 te behalen voor beide aspecten en de positief beoordeelde projecten worden vervolgens gerangschikt volgens de som van de scores op beide assen. Er zal een afzonderlijke rangschikking voor verlengingen en nieuwe projecten opgemaakt worden. Voor de verlengingen 2003 zullen de behaalde resultaten in de voorbije onderzoeksperiode mee in rekening worden gebracht.

De toegekende projectduur bedraagt maximaal 2 jaar en is niet verlengbaar. Deze beperking houdt verband met de overgangsfase naar een nieuw beleid en een herziene aanpak voor het landbouwkundig onderzoek, dat zal worden uitgetekend op basis van de lopende doorlichting van het onderzoek in Land- en Tuinbouw.

BUDGET

In de ontwerp-begroting voor 2003 zal een budgettaire enveloppe worden gevraagd van 9,26 miljoen euro vastleggingskredieten. De ordonnanceringskredieten bedragen 7,30 miljoen euro. Deze zullen dienen om lasten uit het verleden te honoreren (1,27 miljoen euro) en voor de financiering van de verlengingen 2002 (2,55 miljoen euro), de nieuwe projecten 2002 (1,16 miljoen euro) en de projecten 2003 (2,32 euro). Voor 2003 wordt er a-priori geen opsplitsing gemaakt van het budget tussen de financiering van nieuwe en de verlenging van lopende projecten.

ADVIES

1. Algemeen

1.1. De voorgestelde procedure voor de betoelaging van het contractueel landbouwkundig onderzoek 2003 bevat t.o.v. deze van 2002 een aantal verbeteringen op het vlak van de kwaliteitsbewaking, zoals door de VRWB aanbevolen in zijn eerste advies 78¹ bij de procedure 2002. Zo onder meer:

- De verlengingen worden nu ook voorgelegd aan het college van experts en geëvalueerd volgens dezelfde criteria als de nieuwe projecten, hiermee wordt institutionele financiering tegengegaan en de kwaliteitsbewaking verzekerd.
- Het budget wordt niet meer vooraf verdeeld tussen de financiering van nieuwe projecten en de verlengingen van lopende projecten, waarbij deze laatste een voorkeursbehandeling kregen. Het criterium continuïteit, dat ten nadele van de kwaliteit kan spelen, wordt niet meer gehanteerd.

1.2. De VRWB wenst een aantal van zijn bekommernissen, waarop nog niet werd ingegaan, te herhalen, zoals:

- Het contractueel landbouwkundig onderzoek moet binnen het IWT door een aparte cel worden beheerd en opgevolgd, zodat eenheid van expertise wordt opgebouwd inzake begeleiding van concept tot uitvoering.
- Bij de verdeling van de totale budgetten overgeheveld in het kader van het Lambermontakkoord, zal de Vlaamse regering de netto-vermindering van de kredieten voor het landbouwkundig onderzoek, als gevolg van de toegepaste communautaire verdeelsleutel bij de overheveling, moeten bijsturen in functie van de resultaten van de lopende doorlichting.
- De Vlaamse ministers bevoegd voor Wetenschaps- en Technologisch Innovatiebeleid moeten er bij de federale regering op aandringen de communautaire verdeelsleutel van de federale toelagen voor wetenschappelijk onderzoek ter discussie te stellen om deze meer te laten stroken met de realiteit.
- De colleges van experts moeten zorgvuldig worden samengesteld om voldoende deskundigheid en onafhankelijkheid te verzekeren.
- Het volledige evaluatie- en selectieproces moet gekenmerkt worden door een zo groot mogelijke transparantie.

1.3. Bij de procedure 2003 formuleert de VRWB hierna nog een aantal opmerkingen en aanbevelingen rond een aantal specifieke elementen.

¹ VRWB, advies 78. Contractueel landbouwkundig onderzoek 2002 (25 april 2002)

2. Ontvankelijkheid van de onderzoeksvorstellen

2.1. Bij de regionalisering van de landbouwbevoegdheden werd overeengekomen dat het domein *dierziekten* tot de bevoegdheid behoort van het federale Ministerie van Volksgezondheid terwijl *verhoging van productiviteit* een regionale bevoegdheid wordt. Onderzoeksprojecten m.b.t. de *verhoging van productiviteit* komen bijgevolg in aanmerking voor betoelaging door de Vlaamse overheid in het kader van het contractueel landbouwkundig onderzoek. Het is echter niet duidelijk of onderzoeksvorstellen betreffende *dierziekten* die niet van belang zijn voor de volksgezondheid, maar die een duidelijk negatieve impact hebben op de productiviteit, in aanmerking kunnen komen voor Vlaamse subsidies.

Het is dan ook aangewezen dat de algemene criteria voor ontvankelijkheid op voorhand zouden gekend zijn. Dit om te vermijden dat onderzoekers onnodig onderzoeksprojecten voorbereiden die dan van in het begin "niet ontvankelijk" worden verklaard.

3. Evaluatie en selectie van projecten

COLLEGE VAN EXPERTS

3.1. Zoals door de VRWB in zijn eerste advies 78 bij het contractueel landbouwkundig onderzoek werd aanbevolen, worden nu alle projecten, zowel nieuwe als verlengingen, voorgelegd aan een expertencollege. Dit is een duidelijke verbetering in vergelijking met de procedure voor 2002.

3.2. Gelet op de eigenheid van het onderzoek in Land- en Tuinbouw en de knowhow, die het IWT inzake beheer van landbouwkundig onderzoek nog zal moeten opbouwen, beklemtoont de VRWB nogmaals het belang van een voldoende deskundig en onafhankelijk college, samengesteld met experts, vertrouwd met de landbouw- of diergeneeskundige sector.

3.3. Het is bovendien aangewezen, zoals gangbaar in het IWT, dat het college van experts fysisch samenkomt om de projectvoorstellen te evalueren en dat de beoordeling niet enkel schriftelijk zou gebeuren.

INBRENG ADMINISTRATIE LAND- EN TUINBOUW

3.4. De administratie Land- en Tuinbouw zal ten behoeve van het expertencollege per projectaanvraag een schriftelijke beoordeling geven van het subcriterium 'de relevantie voor de land- en tuinbouwsector in Vlaanderen. De VRWB vraagt zich af of hierdoor geen te sterke sturing wordt ingebracht in functie van acute beleidsdoelstellingen en of dit niet tot politisering leidt.

EVALUATIECRITERIA

3.5. De VRWB is van oordeel dat de wetenschappelijk-technologische kwaliteit van het project een essentiële voorwaarde moet zijn in de evaluatie

4. *Integratie in het strategisch basisonderzoek*

4.1. De VRWB is voorstander van de integratie van het landbouwkundig onderzoek in een breder kader (milieu, biotechnologie, voeding). De landbouw- en diergeneeskundige sector hebben echter een specifiek economisch weefsel, waar andere criteria inzake valorisatie en technologische waarde moeten gehanteerd worden dan in het huidige GBOU. De VRWB blijft, zoals reeds vermeld, pleiten voor een geëigende aanpak binnen het IWT voor het beheer van het landbouwkundig onderzoek.

5. *Intellectueel eigendomsrecht*

5.1. Bij de praktische modaliteiten, uitgewerkt door het IWT, staat vermeld dat inzake het intellectuele eigendomsrecht het uitgangspunt is dat de projectuitvoerder(s) de rechten verwerven op de resultaten van het onderzoek. Deze rechten kunnen niettemin worden gedeeld en/of overgedragen.

De VRWB wenst in dit verband te herinneren aan art. 169ter. § 1 van het Decreet betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap van 12 juni 1991, waarin bepaald wordt: "De vermogensrechten op vindingen die, in het kader van hun onderzoekstaken, gedaan worden door personeelsleden van de universiteit en van het Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek alsook door de houders van een beurs toegekend door het Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek, het Vlaams Instituut voor de Bevordering van het Wetenschappelijk-Technologisch Onderzoek in de industrie of een Vlaamse universiteit, komen uitsluitend toe aan de universiteit. In dezelfde lijn verkrijgt de universiteit eveneens de vermogensrechten op vindingen gedaan door andere personen die aan de universiteit onderzoek verrichten voor zover deze overdracht van rechten in een schriftelijke overeenkomst met deze personen wordt bevestigd."

Om geen misverstanden te krijgen, lijkt het eerder aangewezen de term 'projectuitvoerder(s)' te vervangen door 'projectcontractant(en)'. Zoals het er nu staat, kan de indruk worden gewekt dat de eigendomsrechten eventueel aan een individueel onderzoeker zouden kunnen worden toegekend. Voor de universiteiten geldt uiteraard het voormelde artikel 169ter., en ook voor de andere onderzoeksinstellingen zou dezelfde regel moeten gelden. De term 'projectcontractant(en)' is breder en verwijst eerder naar de instelling dan naar de onderzoeker. In de overeenkomsten zou verder een verklaring kunnen toegevoegd dat de eigendomsrechten moeten worden toegewezen aan de Universiteit of onderzoeksinstelling waartoe de projectuitvoerders behoren.

De Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid (VRWB), opgericht bij decreet van 15 december 1993, is het adviesorgaan voor de Vlaamse regering en het Vlaams Parlement inzake elke aangelegenheid betreffende het wetenschaps- en technologiebeleid. De VRWB is een uniek forum waar vooraanstaande actoren uit de academische en sociaal-economische wereld zich beraden over de algemene krachtlijnen van het te voeren wetenschaps- en technologiebeleid in Vlaanderen. De VRWB is samengesteld uit een voorzitter en zestien leden, allen benoemd op grond van hun deskundigheid en/of betrokkenheid bij het wetenschaps- en technologiebeleid in Vlaanderen. Zes van deze leden worden voorgedragen door de Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR), telkens drie door de werkgevers- en werknemersorganisaties vertegenwoordigd in de SERV, en vier leden worden rechtstreeks benoemd door de Vlaamse regering. Vijf hoge ambtenaren uit de Vlaamse administratie nemen met raadgevende stem deel aan de vergaderingen.

Uitgave van de Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid (VRWB)

R. Dilemans, voorzitter
E. Monard, secretaris

VRWB-secretariaat
North Plaza B
Koning Albert II-laan 7 - 4e verd.
B-1210 Brussel

Tel. +32 (0)2 553.45.20
Fax +32 (0)2 553.45.23
e-mail: vrwb@vlaanderen.be
website: www.vrwb.vlaanderen.be

